

Rolul școlilor de sănătate publică din Europa în timp de război: Declarația ASPHER privind războiul împotriva Ucrainei 28 februarie 2022

Lisa WANDSCHNEIDER¹, Yudit NAMER¹, Nadav DAVIDOVITCH², Dorit NITZAN², Robert OTOK³, Lore LEIGHTON³, Carlo Signorelli³, John MIDDLETON³, Jose M MARTIN-MORENO⁴, Laurent CHAMBAUD⁵, Henrique LOPES⁶, Oliver RAZUM^{1,*}

¹ Universitatea Bielefeld, Școala de Sănătate Publică, Departamentul de epidemiologie și sănătate publică la nivel internațional, Bielefeld, Germania

² Universitatea Ben-Gurion din Negev, Școala de Sănătate Publică, Be'er Sheva, Israel

³ Asociația Școlilor de Sănătate Publică din Regiunea Europeană (ASPHER), Bruxelles, Belgia

⁴ Comitetul de onoare ASPHER și Universitatea din Valencia, Școala medicală și INCLIVA, Departamentul de medicină preventivă și sănătate publică, Spania

⁵ Școala de Sănătate Publică EHESP, Rennes, Franța

⁶ Universitatea Catolică din Portugalia, Institutul de Științe ale Sănătății, Unitatea de sănătate publică, Portugalia

* Autor corespondent: oliver.razum@uni-bielefeld.de

Războiul are impact devastator asupra sănătății populațiilor. Consecințele războiului sunt multidimensionale, afectând atât viața socială și infrastructura de sănătate, cât și sănătatea mediului. Pe lângă efectele imediate și efectele pe termen lung asupra sănătății fizice și psihice a tuturor celor implicați, consecințele războiului au cel mai mare impact asupra celor vulnerabili și asupra grupurilor marginalizate [1-3]. În plus, războiul și conflictele armate deplasează forțat oamenii, creând probleme suplimentare de sănătate publică pe durata deplasării, în refugiu și/sau pe traseul migrației. Asociația Școlilor de Sănătate Publică (ASPHER) reamintește militarilor atacatori de obligația lor față de Dreptul Umanitar al Națiunilor Unite și Rezoluția OMS privind atacurile asupra asistenței medicale [4], care

vizează asigurarea serviciilor de sănătate esențiale care salvează vieți, inclusiv sănătatea publică, servicii furnizate populațiilor afectate în regim de urgență, nestingherite de orice formă de violență sau obstrucție.

Sănătatea publică adoptă implicit o abordare pro-pace, așa cum ASPHER a subliniat și înainte, în documentele de poziție referitoare la evenimente precum abuzurile asupra

drepturilor profesioniștilor medicali din Turcia care au fost împotriva operațiunii militare din Afrin [5, 6], conflictul Israel-Palestina [7] și rolul Școlilor de Sănătate Publică (SPH) în consolidarea păcii [8]. Prin urmare, ASPHER condamnă cu fermitate acțiunea militară împotriva Ucrainei, care a condus la pierderea de vieți omenești, și a distrus infrastructura civilă. Suntem solidari cu poporul

ucrainean, precum și cu cetățenii ruși care se opun acestei agresii militare. ASPHER își exprimă cea mai profundă îngrijorare cu privire la impactul războiului asupra sănătății și bunăstării poporului ucrainean și a altor potențiale victime, precum și asupra societății europene și internaționale.

Școlile de sănătate publică sunt entități capabile să sprijine societatea civilă pe perioada conflictului, având abilități și competențe cruciale. În plus, școlile de sănătate publică sunt un partener major pentru organizațiile naționale și internaționale de sănătate. ASPHER, ca rețea ce reprezintă de peste 50 de ani, școlile de sănătate publică și alte instituții de formare în domeniul sănătății publice din Europa, își asumă poziția ca sursă credibilă de expertiză, solidaritate, sprijin și alianță pentru școlile de sănătate publică, și forța de muncă în domeniul sănătății publice din toate țările afectate. Ghidându-se de principiile de consolidare a păcii [8], ASPHER întreprinde următoarele cinci acțiuni:

1) *Descoperirea și diseminarea faptelor:* ASPHER creează o cartografiere ușor accesibilă a cunoștințelor, competențelor și abilităților care sunt importante pentru școlile de sănătate publică și forța de muncă în domeniul sănătății publice, în condiții de conflict și război.

Printre acestea se numără răspunsul și operațiunile de urgență, inclusiv în privința mediului și infrastructurii; sisteme de supraveghere și raportare a sănătății publice în zonele de conflict; sănătatea refugiaților și migranților; managementul pandemiei de Covid-19 [9]; alte boli transmisibile care apar ca urmare a distrugerii infrastructurii; eforturi coordonate cu cadrele militare în interesul sănătății publice; revizuirea protocoalelor și a competențelor privind urgențele radioactive, exploziile nucleare sau scurgerile nucleare și modul de protejare a sănătății populației în astfel de eventualități. Pentru a sprijini implementarea efectivă a acestor competențe și abilități, ASPHER consolidează cooperarea existentă în cadrul rețelei școlilor de sănătate publică, și anume, prin partajarea în programe de cooperare științifică, schimburi de experiență, învățământ la distanță și alte tipuri de formare digitală de urgență, asistență și consiliere științifică pentru autoritățile sanitare, factorii de decizie politică și alte entități naționale, europene sau internaționale, cum ar fi Grupul pentru Sănătate al Națiunilor Unite din Ucraina.

2) *Diplomație, mediere și transformare a conflictului:* ASPHER a început și va continua să mobilizeze și să conecteze școlile de sănătate publică și colegii din domeniul sănătății publice din sectoarele afectate de

război și zonele învecinate, pentru a contribui la menținerea dialogului între școlile de sănătate publică, ca răspuns eficient și adecvat la provocările de sănătate publică. În plus, ASPHER va oferi spațiu vocilor din interiorul Ucrainei și persoanelor cele mai afectate de acțiunea militară pentru a-și împărtăși experiențele prin canalele de comunicare ale Asociației, de exemplu, buletine informative lunare și platforme de social media.

3) *Solidaritate și sprijin*: Se va acorda o atenție deosebită mobilizării rețelelor pentru sprijinul practic al ucrainenilor și rezidenților din Ucraina. În primul rând, aceasta va include găzduirea personalului și studenților aflați în pericol în școlile membre ASPHER. ASPHER are un rol activ în conectarea personalului afectat, prin facilitarea schimburilor cu școlile de sănătate publică care au experiență în găzduirea cercetătorilor aflați în situații de risc și furnizarea de contacte ale unor organizații cu potențial de suport (de exemplu, Scholars At Risk, Scholar Rescue Fund, CARA în Marea Britanie, Philipp Schwartz Inițiativă în Germania, PAUSE în Franța). În al doilea rând, ASPHER își va mobiliza expertiza în asistența sănătății refugiaților, pentru a sprijini statele care cel mai probabil vor primi un număr mare de refugiați, pentru o perioadă lungă de timp. Astfel de eforturi vor include, de asemenea, solidaritatea cu activiștii pentru pace din Rusia.

4) *Utilizarea obiectivelor legate de sănătate*: Monitorizarea activă și documentarea încălcărilor drepturilor omului cu consecințe probabile asupra stării de sănătate și a stării de dezvoltare.

5) *Opoziție și necooperare*: ASPHER își reafirmă poziția împotriva oricărei activități care subminează consolidarea păcii și nu va coopera cu instituțiile care sunt asociate cu încălcări ale drepturilor.

Pentru a coordona în mod eficient aceste acțiuni, ASPHER a decis să creeze un grup de lucru pentru monitorizarea impactului asupra sănătății publice în Ucraina, cu scopul de a oferi o bază solidă pentru prevenirea, pregătirea și răspunsul la conflictele armate.

Luarea acestor măsuri, este o continuare firească a misiunii ASPHER de a promova „societăți sănătoase și pașnice” bazate pe valorile responsabilității sociale și echității în sănătate. Încadrarea situației în contextul sănătății publice extinde atenția dincolo de aspectele medicale imediate și aspectele umanitare ale conflictului. Deși extrem de importante, nu sunt suficiente. Determinanții sociali, economici și de mediu ai sănătății trebuie abordați astfel încât să fie formulat un răspuns sustenabil corespunzător conceptului “One Health”, întărind capacitatea locală, luând în considerare nevoile comunităților.

ASPHER face apel la membri, parteneri, aliați și rețele să sprijine aceste acțiuni și să se alătore eforturilor noastre pentru a realiza un răspuns eficient al sănătății publice față de războiul împotriva Ucrainei.

Declarație de recunoștință

ASPHER dorește să mulțumească și să își arate recunoștința față de toți colegii care au contribuit la dezvoltarea acestei declarații.

Bibliografie

1. Sheather J. (2022). As Russian troops cross into Ukraine, we need to remind ourselves of the impact of war on health. *BMJ*, 376, o499. <https://doi.org/10.1136/bmj.o499>
2. Levy BS, Sidel VW. (2008). *War and Public Health*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195311181.001.0001>
3. Levy BS, Sidel VW. (2016). Documenting the Effects of Armed Conflict on Population Health. *Annual Review of Public Health*, 37, 205-18. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-032315-021913>
4. World Health Organization. (2012). World Health Assembly Resolution 65.20: WHO's response, and role as the health cluster lead, in meeting the growing demands of health in humanitarian emergencies. Geneva. Retrieved from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/80494/A65_R20-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. Razum O, Barros H, Buckingham R, Codd M, Czabanowska K, Künzli N, Lyubomirova K, Otok R, Signorelli C, Middleton J. (2019). Is war a man-made public health problem? *The Lancet*, 394(10209). [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(19\)31900-2](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(19)31900-2)
6. The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). (2019). ASPHER considers war as a “man-made public health problem”. https://www.aspher.org/download/247/aspher-statement_tma_final.pdf
7. Middleton J. (2021). ASPHER President's message - a bridge for peace. The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). <https://www.aspher.org/articles,4,118.html>
8. Namer Y, Wandschneider L, Middleton J, Davidovitch N, Razum O. (2021). How can Schools of Public Health Actively Promote Peace? *Public Health Reviews*, 42, 1604459. <https://doi.org/10.3389/phrs.2021.1604459>
9. Quinn VJ, Dhabalia TJ, Roslycky LL, Wilson VJ, Hansen JC, Hulchiy O, Golubovskaya O, Buriachyk M, Vadim K, Zauralskyy R, Vyrva O, Stepanskyi D, Ivanovitch PS, Mironenko A, Shportko V, McElligott JE. (2021). COVID-19 at War: The Joint Forces Operation in Ukraine.